

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2024/131

Karar Sayısı : 2026/41

Karar Tarihi : 12/2/2026

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Erzurum Bölge İdare Mahkemesi 5. İdari Dava Dairesi

İTİRAZIN KONUSU: 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun 7/7/1971 tarihli ve 1424 sayılı Kanun'un 7. maddesiyle değiştirilen 36. maddesinin beşinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan "...haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş,..." ibaresinin Anayasa'nın 13., 36., 38. ve 70. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Nasıp düzeltme talebinin reddine ilişkin işlemin iptali talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 36. maddesi şöyledir:

"III – Nasıp düzeltilmesi:

Madde 36 – (Değişik: 7/7/1971 - 1424/7 md.)

Kazai ve idari kararlar neticesi nasıp düzeltilmesi aşağıdaki esaslara göre yapılır:

a) (Değişik: 22/1/2015 - 6586/43 md.) Cezası ertelenen veya seçenek yaptırımlara çevirenler hariç olmak üzere subayların;

1. Şahsi hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkumiyetleri hâlinde, infaz süresinden fazla olmamak üzere gözaltı, tutukluluk ve hükümlülükte geçen süreleri,

2. Açığı gerektiren bir suçtan mahkumiyet hâlinde açıkta geçen süreleri,

3. Haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılması veya buna bağlı düşme kararı verilse dâhi, firar veya izin tecavüzünde buldukları (...) mahkeme kararı ile sabit olanların firarda veya izin tecavüzünde geçen süreleri kademelerinden düşülür.

Bu işlem, firar, izin tecavüzü veya açıkta geçen süreler bakımından hükmün veya kararın kesinleşmesini, şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalar bakımından, cezanın kısmen veya tamamen infazını müteakip son rütbeye nasıp tarihinin düzeltilmesi suretiyle derhâl yapılır.

b) Silahlı Kuvvetler hesabına veya izinli olarak yurt içinde veya yurt dışında her çeşit öğrenim, kurs ve staja gönderilen subaylardan, öğrenim, kurs veya stajlarını bu kanun hükümlerine göre hazırlanacak yönetmelikte gösterilen süre ve şartlar içinde bitiremeyen başarısızlık veya diğer sebeplerle bu yönetmelikte gösterilen sürelerden fazla sınıfta kalmak suretiyle bu süre içerisinde bitirmelerine imkan olmayan üniversiteler, yüksek okullar veya sınıf okulları yönetmeliklerine göre öğrencilikle ilişkileri kesilen, devamsızlık, başarısızlık, uygunsuz hallerinden dolayı eğitimlerine son verilen veya devre kaybedenlerin öğrenim, kurs veya stajda kaldıkları süreler kadar bekleme süreleri uzatılır.

Yurt dışına öğrenim, kurs veya staja gönderilenler için bu süre yurt dışına çıkış ve dönüş tarihleri arasında geçen süredir.

c) Milli Savunma Üniversitesi Harp Enstitüleri Eğitimi, Milli Savunma ve Güvenlik Enstitüsü ile Milli Savunma Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı nam ve hesabına tıpta uzmanlık eğitimi, sıhhi sebeplerle devamsızlık, yönetmelikte gösterilen özel nitelik isteyen kurslar ve üç ay dahil daha az süreli kurslar için (b) bendi hükümleri uygulanmaz.

d) (Değişik birinci paragraf:16/7/2020-7250/3 md.) Milli Savunma Üniversitesi Kara, Deniz ve Hava Harp Enstitülerinde karargâh subaylığı eğitimini tamamlayanlara bir yıl, bunlardan komuta ve kurmay eğitimini tamamlayanlara ayrıca bir yıl, bunlardan Milli Savunma Üniversitesi Müsterek Harp Enstitüsünde verilen müsterek komuta ve kurmay eğitimini tamamlayanlara ilave bir yıl;

(Mülga ikinci paragraf:16/7/2020-7250/3 md.)

Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personel temin ve yetiştirme planlarında belirtilecek ihtiyaç duyulan bilim dallarında yüksek lisans öğrenimi yapanlardan; yüksek lisans eğitimi bitiriş notu, lisans eğitimi bitiriş notu, sicil notu ortalaması, mükâfalar ve cezalar ile ilgili yönetmeliklerde belirtilen diğer şartlar esas alınarak yapılacak sıralamada Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı namına ve kendi namına olmak üzere ayrı ayrı olarak bilim dalı karşılığında tahsisi yapılan kontenjanlara giren subaylara bir yıl, bunlardan doktora yapanlara bir yıl, doğrudan doktora yapanlara iki yıl, doçent olanlara ayrıca bir yıl olmak üzere toplam üç yıl;

Tıpta uzmanlık belgesi alanlara, dış tabipliğinde, veterinerlikte, eczacılıkta uzman belgesi alanlara veya doktora yapanlara iki yıl, bunlardan doçent olanlara ayrıca bir yıl olmak üzere toplam üç yıl kadem verilir.

(Değişik ikinci fıkra: 24/4/2008-5758/3 md.) Türk Silahlı Kuvvetlerine muvazaf subay olarak katılmadan önce branşları ile ilgili yukarıda belirtilen öğrenimlerini kendi nam ve hesaplarına yapmış veya subay nasbedildikten sonra bitirmiş olanlar, lisansüstü öğrenimi tamamladığı için sınıfları değiştirilen subaylar ile lisansüstü öğrenimi tamamladıktan sonra astsubaylıktan subaylığa nasbedilenler hakkında da yukarıdaki fıkra hükümleri uygulanır.

Bu şekilde kıdem alanların nasıpları düzeltilir.

Bu madde hükümlerine göre verilen kıdemlerin toplamı hiçbir şekilde üç yılı aşamaz.

Yukarıda yazılı nitelikleri haiz olanlara lisansüstü öğrenim kıdemi verilebilmesi için;

1. Müracaat tarihinde sicil notu ortalamasının, sicil tam notunun % 90'ı ve daha üstünde olması,

2. Lisansüstü öğrenimini kendi nam ve hesabına yapanlar için askerî disiplin, tutum ve davranışları, görevindeki başarısı, mesleki bilgi ve yetenekleri, genel kültürü, ahlaki ve şahsi nitelikleri bakımından kıdem almaya layık bulunduğu dair "Lisansüstü Öğrenim Kıdemi Nitelik Belgesi"nin müspet olarak düzenlenmiş olması,

3. Özel kanunlara tâbi olanların, yukarıdaki şartlara ilave olarak bu sıfatlarını kazanmada, kendi kanun ve yönetmeliklerinde belirtilen usûl ve esasları yerine getirmiş olması,

4. Cezaları ertelenmiş, seçenek yaptırımlardan birisine çevrilmiş, **haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş**, genel veya özel af kanunları kapsamında girmiş, hükümlülüklerine ilişkin kayıtları adli sicilden çıkarılmış olsalar bile;

aa) Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, iftira, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, yalan yere tanıklık, yalan yere yemin, suç uydurmak, cinsel saldırı, cinsel taciz, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakmak, fuhuş, gayri tabii mukarenet, hileli iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kırıcı suçlar ile kaçakçılık, resmî ihale ve alım ve satımlara fesat karıştırma suçlarından birisinden mahkûm olmaması,

bb) Fırar, amir veya üste fiilen taarruz, emre itaatsizlikte ısrar, üste hakaret, mukavemet, fesat, isyan suçları ile 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun 148 inci maddesinde belirtilen suçlardan mahkûm olmaması,

cc) (Değişik: 31/1/2013-6413/45 md.) Taksirli suçlar hariç olmak üzere, yukarıdaki bentlerde belirtilen suçların dışındaki suçlardan, toplam olarak 21 gün ve daha fazla hapis, oda hapsi veya hizmet yerini terk etmeme cezası ile mahkûm veya cezalandırılmış olmaması, gerekir.

Açığa alınmayı gerektiren ya da yukarıdaki bentlerde sayılan suçlardan gözetim altına alınanlar, tutuklananlar veya kamu davası açılanlar, haklarındaki yargılama neticesine göre işleme tâbi tutulurlar.

e) (Ek: 17/4/1975 - 1875/3 md.) Nasıp düzeltilmek suretiyle yapılacak terfiler 33 üncü madde hükmüne tabidir.

f) (Ek: 29/9/1988 - 3475/2 md.; Değişik: 9/8/1993 - KHK- 499/5 md.) Bu madde hükümlerine göre nasıpları leh veya aleyhe düzeltilenlerin terfi işlemlerinin ne şekilde yapılacağı ve kıdemlerinin verilme usul, esas ve şartları Subay Sicil Yönetmeliğinde gösterilir.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Kadir ÖZKAYA, Hasan Tahsin GÖKCAN, Basri BAĞCI, Engin YILDIRIM, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ, Yıldız SEFERİNOĞLU, Selahaddin MENTEŞ, Kenan YAŞAR, Muhterem İNCE, Yılmaz AKÇİL ve Ömer ÇINAR’ın katılımlarıyla 27/6/2024 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Sümeyye KOCAMAN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kanun hükmü, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüldüğü düşünülür:

A. Anlam ve Kapsam

3. 926 sayılı Kanun subayların ve astsubayların yetiştirilmeleri, sınıflandırılmaları, görev ve yükümlülükleri, terfi ve taltifleri ile her türlü özlük haklarına yönelik usul ve esasları düzenlemektedir.

4. Anılan Kanun'un 3. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde nası; ilk subaylığa, astsubaylığa ve bir rütbeden sonraki rütbeye terfide yeni rütbenin normal bekleme süresinin başlama tarihi olarak tanımlanmıştır. Söz konusu fıkranın (s) bendinde ise lisansüstü öğrenim; Kuvvet Harp Akademileri, yüksek lisans (bilim uzmanlığı, yüksek mühendislik, yüksek mimarlık, master) veya doktora öğrenimleri ile tıpta, dış tabipliğinde, veterinerlikte ve eczacılıkta uzmanlık öğrenimi veya doçentlik için yapılan öğrenim olarak ifade edilmiştir.

5. Kanun'un 36. maddesinde kazai ve idari kararlar neticesinde nasıp düzeltilmesinin hangi esaslara göre yapılacağı düzenlenmiştir. Bu çerçevede nasıp düzeltilmesine konu olabilecek durumlardan biri de lisansüstü öğrenimin tamamlanmasıdır.

6. Anılan maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde lisansüstü öğrenimini tamamlayan subaylara bir ila üç yıl arasında ilave kıdem verilmesi öngörülmüştür. Buna göre Millî Savunma Üniversitesi Kara, Deniz ve Hava Harp Enstitülerinde karargâh subaylığı eğitimi tamamlayanlara bir yıl, bunlardan komuta ve kurmay eğitimi tamamlayanlara ayrıca bir yıl, bunlardan Millî Savunma Üniversitesi Müşterek Harp Enstitüsünde verilen müşterek komuta ve kurmay eğitimi tamamlayanlara ilave bir yıl, Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı personel temin ve yetiştirme planlarında belirtilecek ihtiyaç duyulan bilim dallarında yüksek lisans öğrenimi yapanlardan yüksek lisans eğitimi bitiriş notu, lisans eğitimi bitiriş notu, sicil notu ortalaması, mükafatlar ve cezalar ile ilgili yönetmeliklerde belirtilen diğer şartlar esas alınarak yapılacak sıralamada Kuvvet Komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı namına ve kendi namına olmak üzere ayrı ayrı olarak bilim dalı karşılığında tahsisi yapılan kontenjanlara giren subaylara bir yıl, bunlardan doktora yapanlara bir yıl, doğrudan doktora yapanlara iki yıl, doçent olanlara ayrıca bir yıl olmak üzere toplam üç yıl, tıpta uzmanlık belgesi alanlara, dış tabipliğinde, veterinerlikte, eczacılıkta uzman belgesi alanlara veya doktora yapanlara iki yıl, bunlardan doçent olanlara ayrıca bir yıl olmak üzere toplam üç yıl kıdem verilecektir.

7. Maddenin beşinci fıkrasında ise lisansüstü öğrenimini tamamlayanlara anılan kıdemlerin verilebilmesi için birtakım şartlar öngörülmüştür. Bu şartlardan biri de (4) numaralı bent uyarınca cezaları ertelenmiş, seçenek yaptırımlardan birisine çevrilmiş, haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş, genel veya özel af kanunları kapsamına girmiş, hükümlülüklerine ilişkin kayıtları adli sicilden çıkarılmış olsa bile devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlar ile basit ve nitelikli zimmet, irtikâp, iftira, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, yalan yere tanıklık, yalan yere yemin, suç uydurmak, cinsel saldırı, cinsel taciz, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakmak, fuhuş, gayritabii mukarenet, hileli iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyet kırıcı suçlar ile kaçakçılık, resmî ihale ve alım ve satımlara fesat karıştırma suçlarından birisinden mahkûm olunmaması, firar, amir veya üste fiilen taarruz, emre itaatsizlikte ısrar, üste hakaret, mukavemet, fesat, isyan suçları ile 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanunu'nun 148. maddesinde belirtilen suçlardan mahkûm olunmaması, taksirli suçlar hariç olmak üzere belirtilen suçların dışındaki suçlardan toplam olarak 21 gün ve daha fazla hapis, oda hapsi veya hizmet yerini terk etmeme cezası ile mahkûm veya cezalandırılmış olunmamasıdır. Anılan bentte yer alan "...haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş,..." ibaresi itiraz konusu kuralı oluşturmaktadır.

8. Kural uyarınca hakkında (4) numaralı bendin alt bentlerinde sayılan suçlardan herhangi birinden hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına (HAGB) karar verilen veya

taksirli suçlar hariç olmak üzere belirtilen suçların dışındaki suçlardan almış olduğu toplam olarak 21 gün ve daha fazla hapis cezasına ilişkin hükmün açıklanması geri bırakılan kişiye lisanüstü öğrenim kıdemi verilebilmesi mümkün değildir.

9. HAGB, daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı mahkûmiyeti bulunmayan kişilerin toplumda suçlu olarak damgalanmaması ve yararlı bir birey olarak tekrar topluma kazandırılması amacıyla belli koşullara bağlı olarak tanınan bir imkândır (AYM, E.2015/23, K.2015/56, 17/6/2015).

10. Anılan kurumun şartları ve esasları 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 231. maddesinde düzenlenmiştir. HAGB, erteleme ve kısa süreli hapis cezasına seçenek yaptırımlar gibi hükmün ve cezanın bireyselleştirilmesi kurumlarından biridir. Hâkim, sanık hakkında mahkûmiyet hükmü kurmakla beraber hükmü açıklamamakta ve sanığı belirli bir süre denetim altında tutmaktadır. Sanık, denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlemediği ve mahkemece öngörülen denetimli serbestlik tedbirine uygun davrandığı takdirde açıklanması geri bırakılan mahkûmiyet hükmü ortadan kaldırılmaktadır.

B. İtirazın Gerekçesi

11. Başvuru kararında özetle; itiraz konusu kuralla HAGB kararının mahkûmiyet hükmü hâline dönüştürüldüğü, anılan karar nedeniyle ilgililere lisanüstü öğrenim kıdemi verilmemesinin kamu hizmetine girme hakkına ölçsüz bir müdahale oluşturduğu belirtilerek kuralın Anayasa'nın 13., 36., 38. ve 70. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

C. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

12. Anayasa'nın 38. maddesinin dördüncü fıkrasında "*Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.*" şeklinde açıkça ifade edilen ve Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkının da bir unsuru olan masumiyet karinesi, hakkında suç isnadı bulunan bir kişinin adil bir yargılama sonunda suçlu olduğuna dair kesin hüküm tesis edilene kadar masum sayılması gerektiğini ifade etmekte ve hukuk devleti ilkesinin de bir gereğini oluşturmaktadır.

13. Masumiyet karinesi uyarınca, bir kişinin suçlu olarak nitelendirilebilmesi ve hakkında ceza hukukunun alanına giren yaptırımların uygulanabilmesi kesin hükümle mahkûm olmasına bağlıdır. Anayasa'nın 38. maddesinde yer alan bu güvencenin mahkeme kararına işaret ettiği açıktır. Dolayısıyla bağımsız bir mahkeme tarafından verilen bir hüküm bulunmaksızın kişilerin suçlu kabul edilmesi masumiyet karinesi güvencesiyle çelişir. Nitekim kişinin suçluluğuna bağımsız mahkemece karar verilmesini öngören anayasal güvence feragat edilebilir nitelikte değildir (AYM, E.2013/133, K.2013/169, 26/12/2013; E.2020/76, K.2023/172, 11/10/2023, § 77).

14. Masumiyet karinesinin sağladığı güvencenin iki yönü bulunmaktadır. Güvencenin ilk yönü kişi hakkındaki ceza yargılaması sonuçlanıncaya kadar geçen, bir başka ifadeyle kişinin ceza gerektiren bir suçla itham edildiği (suç isnadı altında olduğu) süreçle ilişkin olup suçlu olduğuna dair hüküm tesis edilene kadar kişinin suçluluğu ve eylemleri hakkında açıklamalarda bulunulmamasını, suçluymuş gibi hakkında herhangi bir işlem tesis edilmemesini gerektirir. Güvencenin bu yönünün kapsamı sadece ceza yargılamasını yürüten mahkemeye sınırlı değildir. Güvence aynı zamanda diğer tüm idari ve adli makamların da işlem ve kararlarında, suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar kişinin suçlu olduğu yönünde

ima ya da açıklamalarda bulunmamasını, işlem tesis etmemesini gerekli kılar. Dolayısıyla sadece suç isnadına konu ceza yargılaması kapsamında değil ceza yargılaması ile eş zamanlı olarak yürütülen diğer hukuki süreç ve yargılamalarda da (idari, hukuk, disiplin gibi) masumiyet karinesinin ihlali söz konusu olabilir.

15. Güvencenin ikinci yönü ise ceza yargılaması sonucunda mahkûmiyet dışında bir hüküm kurulduğunda devreye girer ve daha sonraki yargılamalarda isnat edilen suçla ilgili olarak kişinin masumiyetinden şüphe duyulmamasını, kamu makamlarının toplum nezdinde kişinin suçlu olduğu izlenimini uyandıracak işlem ve uygulamalardan kaçınmasını gerektirir (AYM, E.2020/76, K.2023/172, 11/10/2023, § 82; bazı farklarla birlikte bkz. *Galip Şahin*, B. No: 2015/6075, 11/6/2018, §§ 39, 40).

16. İtiraz konusu kuralda, haklarında HAGB kararı verilse dahi kuralın yer aldığı bentte sayılan suçlardan mahkûm olan veya taksirli suçlar hariç olmak üzere belirtilen suçların dışındaki suçlardan toplam olarak 21 gün ve daha fazla hapis, oda hapsi veya hizmet yerini terk etmeme cezasıyla cezalandırılan subaylara lisanüstü öğrenim kıdeminin verilmeyeceği öngörülmektedir.

17. Anayasa Mahkemesi birçok kararında HAGB'nin -sanığa yüklenen suça ilişkin yargılama sonunda cezaya hükmedilmesi hâlinde- hükmün açıklanmasının belirli koşulların gerçekleşmesine bağlı olarak ertelenmesi anlamına geldiğini belirtmiştir (örnek için bkz. *Ali Gürsoy*, B. No: 2012/833, 26/3/2013). Bu kapsamda Anayasa Mahkemesi 5271 sayılı Kanun'un 231. maddesine göre yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza iki yıl veya daha az süreli hapis ya da adli para cezası ise HAGB kararının verilebileceğini, anılan maddenin (5) numaralı fıkrasında HAGB'nin kurulan hükmün sanık hakkında bir hukuki sonuç doğurmasını ifade ettiğini, öte yandan aynı Kanun'un 223. maddesinin (1) numaralı fıkrasında belirtilen hüküm niteliğindeki kararlar arasında HAGB kararının sayılmadığını vurgulamıştır. HAGB'nin uyumsuzluğun esasını karara bağlamadığını, yargılamayı hükümle sonuçlandıran bir karar niteliğinde olmadığını ve bu kapsamda nihai bir sonuç da doğurmadığını değerlendirmiştir. Bu bağlamda Anayasa Mahkemesi HAGB kararının suçluluğu tespit eden bir karar olarak kabul edilmesinin başta masumiyet karinesi olmak üzere temel hakları ihlal edebileceğine dikkat çekmiştir (*Ümmüğülsüm Salgar* [GK], B. No: 2016/12847, 21/10/2021, § 85).

18. HAGB'yi düzenleyen hükümlerin Anayasa Mahkemesinin 1/6/2023 tarihli ve E.2022/120, K.2023/107 sayılı kararıyla iptal edilmesinin ardından 5271 sayılı Kanun'un 231. maddesinde 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanun'la bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerden biri de daha önce itiraz kanun yoluna tabi tutulan HAGB kararlarına karşı -272. maddenin üçüncü fıkrası hükümleri saklı kalmak üzere- istinaf kanun yoluna başvurulabileceğine ilişkin düzenlemedir. 5271 sayılı Kanun'un 280. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde ise istinaf incelemesinin ilk derece mahkemesinin kararında usule veya esasa ilişkin herhangi bir hukuka aykırılığın bulunup bulunmadığı, delillerde veya işlemlerde herhangi bir eksiklik olup olmadığı, ispat bakımından değerlendirmenin yerindeliği hususlarını da kapsayacağı ifade edilmiştir.

19. Kuralın anayasallık denetimi için öncelikle kanun yoluna ilişkin anılan değişikliğin HAGB kurumunun niteliğinde bir farklılığa yol açıp açmadığının tespit edilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda HAGB kararının Anayasa'nın 38. maddesi anlamında *hükmen sabit olma* sonucunu doğuran bir karar, diğer bir ifadeyle kesinleşmiş hüküm olmadığı açıktır. Anılan Kanun'un 231. maddesinin (10) numaralı fıkrası gereğince denetim süresi içinde

kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin yükümlülüklerle uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak davanın düşmesine karar verilecektir. Bu itibarla kurumun bütünü değerlendirildiğinde kanun yoluna ilişkin olarak getirilen düzenlemelerin HAGB'nin niteliğinde herhangi bir değişikliğe yol açmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

20. Kuralda, ilgili hakkında belirli suç ve cezalara ilişkin olarak HAGB kararının verilmesi durumu lisansüstü öğrenim kıdemi verilmemesi sebebi olarak öngörülmüştür. Bu itibarla kuralla, lisansüstü öğrenim kıdemi verilmemesi şeklindeki idari tasarrufun doğrudan ve kategorik olarak HAGB kararına dayandırılması suretiyle bu karara hukuki bir sonuç bağlandığı açıktır.

21. Ayrıca denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmemesi ve denetimli serbestlik tedbirlerine ilişkin yükümlülüklerle uygun davranılması üzerine açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak davanın düşmesine karar verildiğinde lisansüstü öğrenim kıdemi verilip verilmeyeceği hususu da belirsiz bırakılmıştır. Bu durum, denetim süresinin tamamlanmasının ardından verilen düşme kararından sonra dahi HAGB kararının aleyhe yorumlanmasına neden olabilecek niteliktedir.

22. Bu itibarla lisansüstü öğrenim kıdemi verilmesi için kural uyarınca 926 sayılı Kanun'un 36. maddesinin beşinci fıkrasının (4) numaralı bendinin alt bentlerinde yer alan suçlar ve cezalarla ilgili olarak HAGB kararının bulunmaması şartını öngören kural, hakkında HAGB kararı bulunan gerçek kişi yönünden masumiyet karinesinin birinci boyutunu oluşturan ve bir kimsenin suçlu olduğu kesinleşmiş bir mahkeme kararıyla tespit edilene kadar ona suçlu gibi muamele edilemeyeceğine ilişkin güvenceyle bağdaşmamaktadır.

23. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 38. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural, Anayasa'nın 38. maddesine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 13., 36. ve 70. maddeleri yönünden incelenmemiştir.

IV. HÜKÜM

27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nun 7/7/1971 tarihli ve 1424 sayılı Kanun'un 7. maddesiyle değiştirilen 36. maddesinin beşinci fıkrasının (4) numaralı bendinde yer alan "...haklarında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmiş..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE 12/2/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI